

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BANU Journal of Health Science and Research

DOI: 10.46413/ boneyusbad. 1436557

Derleme / Review

Human Papilloma Virüsünün Cinsel Fonksiyon Bozukluğuna Etkisi Var Mıdır? Does Human Papilloma Virus Have an Effect on Sexual Dysfunction?

Ceyda Su GÜNDÜZ¹ Hamide ARSLAN TARUS¹ Rüveyda ÖLMEZ YALAZI² Nurdan DEMİRCİ³

¹ Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul

² Arş. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Çanakkale

³ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul

ÖZET

Yüksek riskli human papilloma virüslerinin serviks, vulva, vajina, baş ve boyun kanserleri de dahil olmak üzere birçok kanserin gelişme riskini artırdığı bilinmektedir. Kanserlerin yanı sıra, human papilloma virüs enfeksiyonları genital siğiller, infertilite ve cinsel fonksiyon bozukluğuna da neden olabilmektedir. Bu derlemede human papilloma virüsünün cinsel fonksiyon bozukluğuna etkisine yönelik literatür incelenmiştir. Literatür incelemesinde kadınlarda human papilloma virüs testi pozitifliğinin doğrudan cinsel fonksiyonda bozulmaya ya da dolaylı olarak suçluluk, öfke, üzüntü, damgalanma ve utanç gibi duygulara neden olarak cinsel ilgi-istek düzeyinde ve cinsel ilişki sıklığında azalmaya neden olabildiği belirlenmiştir. Bununla birlikte erkeklerde doğrudan prematür ejakülasyon ve erektil disfonksiyon gelişme riskini arttırabildiği ya da dolaylı olarak depresyon, anksiyete, damgalanma ve bulaştırma korkusu gibi duygulara neden olarak cinsel disfonksiyona neden olabildiği görülmüştür. Bu nedenle human papilloma virüsü ile enfekte bireylere bakım veren hemşireler, bireyleri psikolojik ve cinsel fonksiyon açısından değerlendirmeli ve buna yönelik önlemler almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel fonksiyon bozuklukları, Genital siğiller, Human papilloma virüsü

Sorumlu yazar / Corresponding author

Ceyda Su GÜNDÜZ

ceyda_su_gndz@hotmail.com

Geliş tarihi / Date of receipt: 13.02.2024

Kabul tarihi / Date of acceptance: 20.11.2024

Atf / Citation: Gündüz, C.S., Arslan Tarus, H., Ölmez Yalazı, R., Demirci, N. (2024). Human papilloma virüsünün cinsel fonksiyon bozukluğuna etkisi var mıdır? BANU Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 6(3), 641-647. doi: 10.46413/ boneyusbad.1436557

*Bu derleme 24-26 Kasım 2022 tarihleri arasında Amsterdam/HOLLANDA'da düzenlenen "The 30th World Congress on Controversies in Obstetrics, Gynecology & Infertility (COGI)" isimli kongrede online platformda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

ABSTRACT

High-risk human papillomaviruses are known to increase the risk of developing many cancers, including cancers of the cervix, vulva, vagina, head and neck. In addition to cancers, human papillomavirus infections can also cause genital warts, infertility and sexual dysfunction. In this review, the literature on the effect of human papillomavirus on sexual dysfunction was examined. In the literature review, it was determined that human papillomavirus test positivity in women can directly cause deterioration in sexual function or indirectly cause feelings such as guilt, anger, sadness, stigma and shame, leading to a decrease in sexual interest-desire level and frequency of sexual intercourse. However, it has been observed that in men, it can directly increase the risk of premature ejaculation and erectile dysfunction or indirectly cause feelings such as depression, anxiety, stigma and fear of infection, leading to sexual dysfunction. Nurses who care for individuals infected with human papilloma virus should evaluate patients in terms of psychological and sexual function and take precautions accordingly.

Keywords: Sexual dysfunctions, Genital warts, Human papillomavirus

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Human papilloma virüsü (HPV), kutanöz ve mukoza epitelinin enfekte eden küçük, zarfsız, çift sarmallı DNA virüsleridir (Bzhalava, Eklund ve Dillner, 2015; Gheit, 2019). HPV'nin 200'den fazla tipi bulunmaktadır (Gheit, 2019; Alay ve ark., 2020). HPV enfeksiyonlarının çoğu akutur. HPV enfeksiyonu asemptomatik olabileceği gibi cilt ve genital siğiller gibi iyi huylu lezyonlardan malignite oluşumuna kadar uzanan geniş bir semptom yelpazesine neden olabilmektedir (Alizon, Murall ve Bravo, 2017). HPV tiplerinden yaklaşık 15'i kanserle ilişkilendirilmiş ve yüksek riskli HPV tipi olarak ifade edilmiştir (HPV 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 68, 73 ve 82) (Gheit, 2019; Alay ve ark., 2020). HPV'nin yüksek riskli tipleri kanser öncüsü lezyonlara [örneğin servikal intraepitelyal neoplazi (CIN) ve vulvar intraepitelyal neoplazi (VIN) gibi] ve servikal kansere neden olmaktadır. HPV'nin serviks kanserlerinin %99'unun nedeni olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca vajinal, vulvar, penis ve anal kanserleri gibi anogenital kanserler ve baş-boyun kanserleri gibi orofaringeal kanserlerinin de HPV enfeksiyonu ile bağlantılı olabileceği bulunmuştur (Szymonowicz ve Chen, 2020). Düşük riskli HPV tipleri (sıklıkla HPV 6 ve 11) ise genital siğillere neden olmaktadır (Leslie, Sajjad ve Kumar, 2022).

Yaşam boyunca HPV enfeksiyonu ile bulaş olasılığının kadınlar için %80'i ve erkekler için %90'ı aştığı tahmin edilmektedir (Chesson, Dunne, Hariri ve Markowitz, 2014). Dünya çapında HPV prevalansının 2017 itibarıyla, kadınlarda %11.7 olduğu ve erkeklerde %21 olduğu tahmin edilmektedir (Pan American Health Organization [PAHO], 2017). Türkiye'de bazı bölgesel çalışmalarda kadınlarda HPV prevalansı %2.7 ile 5.51 arasında değiştiği bildirilmiştir (Güçkan, 2016; Kan ve ark., 2019; Erdoğan, 2022). HPV'nin bulaşması en sık cinsel yolla olmakta (Petca ve ark., 2020) ve cilt cilde veya cilt-mukoza teması yoluyla bulaşabilmektedir (Qaqish ve ark., 2023). Ancak HPV geçişi cinsel olmayan bulaşma yollarıyla da meydana gelmektedir (Petca ve ark., 2020; Qaqish ve ark., 2023). Doğum sırasında annenin mukozasıyla temas yoluyla yenidoğana HPV geçişi gerçekleşebilir (Qaqish ve ark., 2023). Ayrıca HPV'nin ultrason problemleri gibi tıbbi aletlerde tespit edilmesi, bu aletlerin bulaşma açısından risk oluşturabileceğini ortaya koymaktadır (Petca ve ark., 2020; Qaqish ve ark.,

2023).

Homoseksüel erkekler, cinsel istismara uğramış çocuklar, bağışıklık sistemi zayıf olan kişiler, HIV ile enfekte kadınlar ve başka cinsel yolla bulaşan enfeksiyonları (CYBE) olan kişiler arasında HPV'nin yaygınlığının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (World Health Organization [WHO], 2024). Örneğin Brezilya'da yapılan bir çalışmada HIV enfeksiyonlu kadınlarda HPV enfeksiyonunun yüksek prevalans gösterdiği belirlenmiştir (Badial ve ark., 2018). Bu doğrultuda CYBE gibi risk faktörlerinin dikkate alınarak erken tespiti ve gerektiğinde müdahale edilmesi önem kazanmaktadır (Sadeghi-Nejad, Wasserman, Weidner, Richardson ve Goldmeier, 2010).

Hem kadın hem de erkeklerin yaşamlarının bir döneminde HPV ile enfekte olma olasılığının yüksek olması ve HPV'nin onkojenik potansiyelinin cinsel sağlığa ciddi etkiler yapabilmesi nedeniyle, HPV enfeksiyonunun bireylerin cinsel yaşamı üzerinde önemli bir rol oynayabileceği düşünülmektedir. Son yıllarda, HPV'nin cinsel fonksiyon üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmaların sayısında artış gözlenmiştir. Bu literatür incelemesinin amacı, HPV enfeksiyonunun kadın ve erkek cinsel fonksiyon bozukluklarına etkisini derinlemesine inceleyerek, mevcut bilgi birikimini bir araya getirmek ve bu alandaki araştırmaların önemini vurgulamaktır. Aynı zamanda, bu derleme, sağlık profesyonellerine HPV'nin cinsel yaşam üzerindeki etkileri konusunda güncel bilgi sunmayı hedeflemektedir.

Cinsel Fonksiyon Bozukluğu

Cinsellik nörolojik, vasküler ve endokrin sistemler tarafından koordine edilen psikososyal yönü olan karmaşık bir süreçtir (Jaafarpour, Khani, Khajavikhan ve Suhrabi, 2013). Bu sistemlerin birinde sorun oluşması durumunda erkeklerde ve kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu görülebilmektedir (Stringer, 2016). Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı'na göre (5. Baskı, 2013) kadın cinsel fonksiyon bozuklukları cinsel ilgi/uyarılma bozukluğu, kadın orgazm bozukluğu ve genito-pelvik ağrı/penetrasyon bozukluğunu; erkek cinsel fonksiyon bozuklukları ise gecikmiş ejakülasyonu, erektil disfonksiyonu, düşük cinsel istek bozukluğunu ve prematür ejakülasyonu içermektedir (American Psychiatric Association [APA], 2013).

Kadınlarda görülen cinsel fonksiyon bozukluğu risk faktörleri arasında ileri yaş, düşük eğitim düzeyi, fiziksel ve zihinsel sağlığın iyi olmama, işsiz olma, stres, genitouriner sorunlar, menopoz, azalmış cinsel ilişki sıklığı, uzun evlilik süresi, fazla çocuk sayısı, partnerin ileri yaşı, ilişkiden doyum almama ve cinsel istismar yer almaktadır (Jaafarpour ve ark., 2013; McCool-Myers, Theurich, Zuelke, Knuettel ve Apfelbacher, 2018). Erkek cinsel fonksiyon bozukluğu için risk faktörleri arasında artan yaş, diyabetes mellitus, kanser, felç, hipertansiyon, penis travması, depresyon, anksiyete, alkol ve nikotin kullanımı, yaşam tarzı sorunları, seçici serotonin geri alım inhibitörleri gibi çeşitli ilaç kullanımı yer almaktadır (Stringer, 2016; Anderson ve ark., 2022).

Cinsel fonksiyon bozukluğu bireylerde benlik saygısını, yaşam kalitesini ve kişilerarası ilişkileri olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca aile içi uyumsuzluk ve boşanmalara neden olabilmektedir (Jaafarpour ve ark., 2013; Nappi ve ark., 2016).

Kadınlarda HPV'nin Cinsel Fonksiyon Bozukluğuna Etkisi

HPV enfeksiyonu tanısı alan kadınlar internette konu ile ilgili araştırma yapmakta, alanında uzman bir doktor arayışına girmekte, cinsel partnerlerini hastaneye kontrole gitmeye, kondom kullanmaya, cinsel ilişki sıklığını azaltmaya ya da tamamen bırakmaya yönlendirmekte veya hastalığı partnerlerinden saklayarak partnerlerinin vücudunun alt kısmını siğil varlığı açısından gizlice inceleme davranışı gösterebilmektedir (Lin, Jeng ve Wang, 2011). HPV tanısı alan kadınlarda kanser gelişirse de, prekanseröz bir durum olarak, daha sık hastane kontrolleri, ilişki sorunları ve duygusal durumda bozulma ile kadınların yaşamı üzerinde olumsuz etkilere sahiptir (Johnson ve ark., 2011). Kadınların HPV testi sonucunun pozitif çıkması durumunun; korku, kaygı, stres ve aldatılma şüphesi gibi olumsuz duygulara neden olduğu bilinmektedir (Lin ve ark., 2011). HPV enfeksiyonuna sahip kadınlar; test sonuçlarını partnerleriyle paylaşma stresi, kendilerini kirli veya suçlu hissetme, gelecekte partnerlerine HPV bulaştırabileceği korkusu, cinsel olarak reddedilme veya ihanet nedeniyle enfekte olma durumunda ise eşlerine öfke duyma gibi nedenlerden dolayı cinsel yaşamları olumsuz etkilenebilmektedir (McCaffery ve ark., 2004; Lin ve ark., 2011; Dominiak-Felden ve ark., 2013; O'Connor ve ark., 2014). HPV tanısı alan kadınların daha fazla

psikolojik morbiditeye sahip olması, damgalanma korkusuyla duygusal baskılanma yaşaması, daha ileri yaşta olmaları, kondom kullanmamaları, bekar olmaları, pozitif HPV tipinin 16/18 olması, genital siğil varlığı ve HPV ile ilişkili VIN2/3 prekanseröz hastalığının bulunması gibi nedenlerle cinsel yaşamlarını daha olumsuz etkilemektedir (Dominiak-Felden ve ark., 2013; Leite, Santos ve Pereira, 2019; Sakin ve ark., 2019; Alay ve ark., 2020).

Yüksek riskli HPV pozitif test sonucunun psikoseksüel etkisinin incelendiği sistematik bir derlemede; HPV testi pozitif kadınların enfeksiyonun nereden geldiği karmaşası ve aldatılma şüphesi yaşadığı, damgalandığı, partnere bulaştırma ve iyileşme sonrası partnerden yeniden HPV bulaşma korkusuna sahip olduğu ve bu durumların ilişkileri üzerindeki etkisi hakkında endişeleri mevcut olduğu bildirilmektedir. Ayrıca, kadınların cinsel ilişkiye girmenin anormal servikal hücreleri daha da kötüleştireceği düşüncesine sahip olabileceği, HPV'nin orofaringeal kanserle olan ilişkisi nedeniyle oral seksten kaçınma davranışları gösterebileceği, kadınlarda kirli ve cinsel ilgiye layık olmadıkları düşüncesi yaratabileceği belirtilmiştir. Bu faktörlerin sonucunda, cinsel ilişki sıklığında, cinsel ilgi düzeyinde ve orgazm olma sıklığında azalma yaşandığı gözlenmektedir (Bennett, Waller, Ryan, Bailey ve Marlow, 2019). Yapılan bir başka çalışmada, tanı aldıktan sonra kadınların çoğunun endişe ve gelecekteki sağlıklarına ilişkin korku yaşadığı, yaklaşık yarısının suçluluk ve öfke yaşarken, bir kısmının da sıkıntı, utanç, benlik saygısında azalma ve damgalanma yaşadığı, cinsel ilgi ve istek düzeyinde ve cinsel ilişki sıklığında azalmanın da oldukça sık olduğu belirlenmiştir (Ferenidou ve ark., 2012). Lin ve arkadaşları, yüksek riskli HPV tipleri ile enfekte olmuş kadınlarla derinlemesine görüşme yaptıktan sonra, kadınların HPV pozitif tanısı sonrası daha az cinsel ilişkiye girmeye başladıklarını bildirmiştir (Lin ve ark., 2011). McCaffery ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışmada ise, HPV testi pozitif çıkan kadınların HPV testi negatif çıkan kadınlara göre hem anksiyete hem de psikolojik sıkıntı skorlarının daha yüksek olduğu, önceki ve gelecekteki cinsel partnerlerine karşı duygularının belirgin bir şekilde olumsuz etkilendiği bulunmuştur (McCaffery ve ark., 2004). Türkiye'de yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Yüksek riskli HPV pozitifliği olan, kanserli ya da prekanseröz lezyonu olmayan, cinsel yönden aktif kadınların

katıldığı bir çalışmada, cinsel fonksiyonlar Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi ile değerlendirilmiş ve kadınların cinsel istek, orgazm, memnuniyet ve cinsel ilişki sıklığında anlamlı düzeyde azalma olduğu; ayrıca anksiyete düzeylerinde Beck Anksiyete Envanteri ile ölçülen artış saptanmıştır (Ekmez ve Ekmez, 2022). HPV ile enfekte (n:67) olan ve olmayan (n:66) kadınların değerlendirildiği bir çalışmada, HPV testi pozitifliğinin cinsel fonksiyonda önemli bir bozulma ile ilişkili olduğu, ancak bu bozukluğun Beck Depresyon Envanteri ve Beck Anksiyete Envanteri kullanılarak değerlendirilen depresyon semptomları veya anksiyete ile ilişkili olmadığı gösterilmiştir. Bu araştırma sonucunda; depresyon cinsel fonksiyon bozukluğunun yaygın nedenlerinden biri olmasına rağmen, HPV enfeksiyonunun depresyonu olmayan kişilerde bile cinsel fonksiyon bozukluğuna yol açabildiği belirlenmiştir (Mercan ve ark., 2019). Bu çalışmaların yanı sıra HPV'nin kadınlarda cinsel fonksiyona etkisinin olmadığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Sakin ve ark., 2019; Ilgen, Kurt, Kula ve Celiloğlu, 2020).

Erkeklerde HPV'nin Cinsel Fonksiyon Bozukluğuna Etkisi

Lee, Mortensen ve Larsen'in (2010) 5 erkeğin katılımı ile gerçekleştirdiği nitel çalışma, genital siğilleri olan erkeklerin, bulaştırma korkusu, partner tarafından reddedilme endişesi, siğillerini partnerlerine açıklamaya hazır hissetmeme ve tedaviye bağlı ağrı gibi nedenlerle olumsuz benlik algısı geliştirebileceğini ve bu durumun yeni partner arama isteksizliği ve libido azalması ile ilişkilendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Ancak bu bulgular, sınırlı bir örneklemeden elde edildiği için genelleme yapılırken dikkatli olunmalıdır (Lee Mortensen ve Larsen, 2010). Kucukunal ve arkadaşlarının Cinsel Yaşantılar Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve Beck Anksiyete Envanteri kullanarak yaptıkları çalışmada, genital siğili olan erkeklerin normal popülasyonla karşılaştırıldığında anlamlı düzeyde daha yüksek cinsel fonksiyon bozukluğu, depresyon ve anksiyete oranlarına sahip olduğu bulunmuştur. Katılımcılar cinsel istek, uyarılma, ereksiyon, orgazm ulaşma yeteneği ve orgazmdan tatmin olmada daha fazla sorun yaşadığı bildirilmiştir (Kucukunal ve ark., 2013). Yapılan bir diğer çalışmada prematür ejakülasyon sorununun genital siğili olan erkeklerde daha sık görülen bir cinsel fonksiyon bozukluğu olduğu belirlenmiştir (El-hamd, 2020).

Ürogenital inflamasyonun cinsel fonksiyon bozukluklarına neden olmadaki rolü uluslararası bilimsel literatürde uzun süredir tartışma konusu olmuştur. Erkek üreme organı salgı bezleri enfeksiyonu olanlarda erektil disfonksiyon ve prematür ejakülasyon prevalansının yüksek olması, bu hastalıklar ile cinsel fonksiyon bozuklukları arasındaki yakın ilişkinin altını çizmektedir (Calogero, Duca, Condorelli ve Vignera, 2017). Örneğin, bir çalışmada prostatit benzeri semptomları olan erkeklerde prematür ejakülasyon prevalansının %64.1'e kadar çıktığı saptanmıştır (Liang ve ark., 2010). Erektil disfonksiyon patofizyolojisinde yer alan vaskülit ve ateroskleroza yol açan inflamasyona neden olması açısından da enfeksiyonlar önemli olabilmektedir (Juang ve ark., 2022). Ayrıca CYBE psikolojik sıkıntıya, partnerin bulaşma riski nedeniyle reddetme olasılığına ve cilt lezyonlarının görünümüne ilişkin duygusal endişelere neden olmaktadır. Bu durum ise ilişki sırasında endişe yaşanması ve cinsel performans yüksek dikkat gösterilmesi sonucu erektil disfonksiyona yol açabilir (Nia, Rahmanian, Ghahartars ve Janghorban, 2022). Tayvan'da 432 erkeğin en fazla 14 yıla kadar takip süresi olan verilerinin incelendiği bir kohort çalışmasında, HPV enfeksiyonu olan bireylerin erektil disfonksiyon geliştirme riskinin HPV olmayan erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Juang ve ark., 2022). Türkiye'de yapılan bir çalışmada; partnerine HPV pozitif teşhisi konulan erkeklerin tanıdan bir ay sonra erektil disfonksiyon ve prematür ejakülasyon sorunu yaşama olasılığının anlamlı düzeyde artış gösterdiği ve cinsel ilişki sıklığında azalma olduğu belirlenmiştir (Ekmez ve Ekmez, 2022). Yakut ve Ekici'nin (2024) çalışmasında Uluslararası Erektil Fonksiyon İndeksi-15 kullanılarak yapılan değerlendirmelerde, HPV pozitif ve sağlıklı erkekler arasında erektil fonksiyon, orgazmik fonksiyon, cinsel istek, cinsel ilişki tatmini ve genel tatmin alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Erkeklerin anksiyete ve obsesif düşünce düzeylerinin erektil disfonksiyon, orgazm işlev bozukluğu ve genel cinsel tatminsizlik üzerinde önemli belirleyici faktörler olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar, HPV testi pozitifliğinin erektil disfonksiyon riskini tek başına artırmadığını, ancak obsesif düşünce ve anksiyete psikolojik faktörlerinin cinsel fonksiyon bozuklukları üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir (Yakut ve Ekici, 2024).

HPV ile Enfekte Olan Bireylerin Cinsel Fonksiyonuna Yönelik Hemşirelik Yaklaşımı

HPV test sonucunun pozitif çıkmasının cinsel ilişkiler ve psikoseksüel esenlik ile ilgili duygular üzerinde olumsuz etkisi olduğu görülmektedir (McCaffery ve ark., 2004). HPV testi pozitif çıkan bireyler; suçluluk, öfke, üzüntü, damgalanma ve utanç yaşayabilir. Bu sorunlar ise cinsel ilgi ve istek düzeyinde ve cinsel ilişki sıklığında azalma ile sonuçlanabilmektedir (Ferenidou ve ark., 2012). Ayrıca genital siğillere sahip olmak, anksiyete, depresyon ve cinsel fonksiyon bozukluğu ile ilişkili olabilmektedir (Kucukunal ve ark., 2013). Bu nedenle HPV'nin yol açtığı lezyon ve siğillerin takip ve tedavisinin yanı sıra hastalığın psikososyal yönleri de dikkate alınmalıdır (Lin ve ark., 2011). HPV ile enfekte olan bireylere bakım veren hemşireler bireyleri psikolojik ve cinsel fonksiyon açısından değerlendirmeli ve buna yönelik önlemler almalıdır (Dominiak-Felden ve ark., 2013). Hemşireler HPV pozitif bireylerde cinsel yaşamın olumsuz etkilenebileceğinin farkında olmalıdır. Cinsel yaşamı etkilenen bireyleri tespit etmek, onlara uygun sağlık hizmeti sağlamak için önemlidir (Alay ve ark., 2020).

HPV pozitif olan bireylere eğitim ve danışmanlıklar vererek duygularını ifade etmeleri sağlanmalıdır. Bireylere, cinsel yolla bulaşan diğer enfeksiyonların önlenmesi ve daha güvenli bir cinsel yaşam için kondom kullanımı önerilmelidir. Kondom kullanımı HPV bulaşını tamamen önleyemese de, diğer CYBE'nin riskini azaltmak ve daha güvenli bir cinsel deneyim sağlamak açısından önemlidir. Ayrıca, korunmasız cinsel ilişkinin sonuçlarına odaklanmayı azaltıp cinsel tatmini artırmaya yardımcı olabileceği de vurgulanmalıdır (Leite ve ark., 2019). HPV tanısı almak bireylerin cinsel sadakati sorgulamaya yol açarak çatışmalara neden oluyorsa çift değerlendirilmeye dahil edilmeli ve gerekliyse çift terapisine yönlendirilmelidir (Leite ve ark., 2019).

SONUÇ

HPV enfeksiyonu hem kadınlarda hem de erkeklerde cinsel yaşamı olumsuz etkileyebilmekte ve cinsel fonksiyon bozukluğuna yol açabilmektedir. HPV tanısı alan kadınlarda; ihanet suçlaması ve bulaştırma korkusu nedeniyle cinsel partnerle ilişkinin bozulması, cinsel olarak reddedilme, genital siğilin (estetik olmayan görüntüsü, rahatsızlık hissi ve mahcubiyet

yaratması, utanmaya ve beden imajında bozulmaya yol açması, tedavi sürecinin uzun olması ve tedaviye rağmen nüks etmesi gibi) olumsuz etkileri, anksiyete, kaygı, suçluluk, öfke, üzüntü, damgalanma ve utanç duyguları sonucu cinsel ilgi ve istek düzeyinde, orgazm olmada ve cinsel ilişki sıklığında azalma ile sonuçlanabilmektedir.

HPV tanısı alan erkeklerde depresyon, anksiyete, damgalanma, bulaştırma korkusu oluşturması sonucu cinsel fonksiyon bozulabilir. Erkeklerde HPV'nin onkojenik etkisinin düşük olmasına rağmen genital siğillerin yol açtığı psikolojik etkileri fazladır. Genital siğili olan erkeklerde istek, uyarılma, ereksiyon, orgazma ulaşma yeteneği ve orgazmdan tatmin olmada azalma ve prematür ejakülasyon sorunu meydana gelebilir. Genital siğillerin psikolojik etkileri ve HPV'nin vaskülit ve ateroskleroza yol açan inflamasyona neden olması sonucu erektil disfonksiyon görülme riskini artırabileceği düşünülmektedir.

Bu kapsamda HPV tanısı alan bireylere cinsel fonksiyon değerlendirilmesinin bakımın rutin bir parçası olması gerektiğini göstermektedir. Literatürde HPV enfeksiyonunun cinsel fonksiyon bozukluğuna etkisine yönelik sınırlı sayıda çalışma mevcut olması nedeniyle geniş örnekleme sahip, deneysel çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. HPV enfeksiyonunun cinsel fonksiyon bozukluklarına etkisinin araştırılmasının cinsel sorunların tanılama ve tedavi sürecinde yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Yazar Katkısı / Author Contributions

Fikir/Kavram: CSG, HAT, RÖY, ND.; Tasarım: CSG, HAT, RÖY; Denetleme/Danışmanlık: CSG, HAT, RÖY, ND; Analiz ve/veya Yorum: CSG, HAT, RÖY, ND; Kaynak Taraması: CSG, HAT, RÖY; Makalenin Yazımı: CSG.; Eleştirel İnceleme: HAT, RÖY, ND.

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review

Dış bağımsız

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek / Financial Disclosure

Yazarlar araştırmanın yürütülmesi sürecinde bir finansal destek almadıklarını beyan etmiştir.

KAYNAKLAR

Alay, I., Kaya, C., Karaca, I., Yildiz, S., Baghaki, S., Cengiz, H., ... Yasar, L. (2020). The effect of being diagnosed with human papillomavirus infection on

- women's sexual lives. *Journal of Medical Virology*, 92(8), 1290–1297. doi: 10.1002/jmv.25623
- Alizon, S., Murall, C. L., Bravo, I. G. (2017). Why human papillomavirus acute infections matter. *Viruses*, 9(10), 293. doi: 10.3390/v9100293
- American Psychiatric Association [APA]. (2013). *DSM-5 Tam Ölçütleri Başvuru Elkitabı* (5. Baskı), Köroğlu E, (çev. ed.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Anderson, D., Laforge, J., Ross, M. M., Vanlangendonck, R., Hasoon, J., Viswanath, O., ... Urits, I. (2022). Male sexual dysfunction. *Health Psychology Research*, 10(3), 767–774. doi: 10.1016/B978-0-12-801238-3.65376-X
- Bennett, K. F., Waller, J., Ryan, M., Bailey, J. V., Marlow, L. A. V. (2019). The psychosexual impact of testing positive for high-risk cervical human papillomavirus (HPV): A systematic review. *Psycho-Oncology*, 28(10), 1959–1970. doi: 10.1002/pon.5198
- Badial, R. M., Dias, M. C., Stuqui, B., dos Santos Melli, P. P., Quintana, S. M., do Bonfim, C. M., ... Rahal, P. (2018). Detection and genotyping of human papillomavirus (HPV) in HIV-infected women and its relationship with HPV/HIV co-infection. *Medicine*, 97(14), e9545. doi: 10.1097/MD.00000000000009545
- Bzhalava, D., Eklund, C., Dillner, J. (2015). International standardization and classification of human papillomavirus types. *Virology*, 476, 341–344. doi: 10.1016/j.virol.2014.12.028
- Calogero, A. E., Duca, Y., Condorelli, R. A., Vignera, S. La. (2017). Male accessory gland inflammation, infertility, and sexual dysfunctions: a practical approach to diagnosis and therapy. *American Society of Andrology and European Academy of Andrology*, 5, 1064–1072. doi: 10.1111/andr.12427
- Chesson, H. W., Dunne, E. F., Hariri, S., Markowitz, L. E. (2014). The estimated lifetime probability of acquiring human papillomavirus in the United States. *Sexually Transmitted Diseases*, 41(11), 660–664. doi: 10.1097/OLQ.0000000000000193
- Dominiak-Felden, G., Cohet, C., Atrux-Tallau, S., Gilet, H., Tristram, A., Fiander, A. (2013). Impact of human papillomavirus-related genital diseases on quality of life and psychosocial wellbeing: Results of an observational, health-related quality of life study in the UK. *BMC Public Health*, 13(1), 1–11. doi: 10.1186/1471-2458-13-1065
- Ekmez, M., Ekmez, F. (2022). Effects of HPV positivity in women on couples sexual behavior. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 48(7), 748–755. doi: 10.1080/0092623X.2022.2079575
- El-hamd, M. A. (2020). Premature ejaculation among patients with genital warts: a pilot study a pilot study. *Sexual and Relationship Therapy*, 35(4), 424–432. doi: 10.1080/14681994.2019.1684464
- Erdoğan. (2022). Ulusal serviks kanseri tarama programının mevsimsellik ve demografik eğilimleri: COVID-19 pandemisinin etkisi. *Türk J Public Health*, 20(1), 152–163. doi: 10.20518/tjph.999736
- Ferenidou, F., Salakos, N., Vaidakis, N., Paltoglou, G., Bakalianou, K., Papadimitriou, G., Creatsas, G. (2012). The impact of HPV diagnosis on women's sexual and mental health: Preliminary findings. *Clinical and Experimental Obstetrics and Gynecology*, 39(1), 79–82.
- Gheit, T. (2019). Mucosal and cutaneous human papillomavirus infections and cancer biology. *Frontiers in Oncology*, 9(5), 1–22. doi: 10.3389/fonc.2019.00355
- Güçkan. (2016). Prevalence and distribution of high-risk human papillomavirus in Amasya. *Biomedical Research*, 27(3), 769–772.
- Ilgen, O., Kurt, S., Kula, H., Celiloğlu, M. (2020). Sexual dysfunction in women who are human papillomavirus positive. *Journal of Reproductive Medicine, Gynecology & Obstetrics*, 5(11), 1–4. doi: 10.24966/RMGO-2574/100061
- Jaafarpour, M., Khani, A., Khajavikhan, J., Suhrabi, Z. (2013). Female sexual dysfunction: Prevalence and risk factors. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, 7(12), 2877–2880. doi: 10.7860/JCDR/2013/6813.3822
- Johnson, C. Y., Sharp, L., Cotton, S. C., Harris, C. A., Gray, N. M., Little, J. (2011). Human papillomavirus infection and anxiety: Analyses in women with low-grade cervical cytological abnormalities unaware of their infection status. *PLoS ONE*, 6(6), 2–7. doi: 10.1371/journal.pone.0021046
- Juang, S. E., Ma, K. S. K., Kao, P. E., Wei, J. C. C., Yip, H. T., Chou, M. C., ... Chin, N. C. (2022). Human papillomavirus infection and the risk of erectile dysfunction: a nationwide population-based matched cohort study. *Journal of Personalized Medicine*, 12(5), 1–14. doi: 10.3390/jpm12050699
- Kan, Ö., Görkem, Ü., Barış, A., Koçak, Ö., Toğrul, C., Yıldırım, E. (2019). Kanser erken teşhis ve tarama eğitim merkezleri (KETEM)' ne başvuran kadınlarda human papillomavirüs (HPV) sıklığının değerlendirilmesi ve genotiplerin analizi. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi* 76(2), 163–168.
- Kucukunal, A., Altunay, I. K., Mercan, S. (2013). Sexual dysfunction in men suffering from genital warts. *Journal of Sexual Medicine*, 10(6), 1585–1591. doi: 10.1111/jsm.12132
- Lee Mortensen, G., Larsen, H. K. (2010). The quality

- of life of patients with genital warts: a qualitative study. *BMC Public Health*, 10(1), 1–8. doi: 10.1186/1756-0500-3-280
- Leite, V., Santos, B. D., Pereira, M. G. (2019). Psychosocial impact of human papillomavirus on women's sexual dissatisfaction and quality of life. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology*, 40(3), 232–238. doi: 10.1080/0167482X.2018.1470164
- Leslie, S. W., Sajjad, H., Kumar, S. (2022). *Genital Warts*. StatPearls Publishing, Treasure Island (FL). Erişim tarihi 13.06.2023, <http://europepmc.org/books/NBK441884>
- Liang, C., Hao, Z., Li, H., Wang, Z., Xing, J., Hu, W., ... Tai, S. (2010). Prevalence of premature ejaculation and its correlation with chronic prostatitis in Chinese men. *Urology*, 76 (4), 962–966. doi: 10.1016/j.urology.2010.01.061
- Lin, H., Jeng, C. J., Wang, L. R. (2011). Psychological responses of women infected with cervical human papillomavirus: A qualitative study in Taiwan. *Taiwanese Journal of Obstetrics and Gynecology*, 50(2), 154–158. doi: 10.1016/j.tjog.2011.01.035
- McCaffery, K., Waller, J., Forrest, S., Cadman, L., Szarewski, A., Wardle, J. (2004). Testing positive for human papillomavirus in routine cervical screening: Examination of psychosocial impact. *BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 111(12), 1437–1443. doi: 10.1111/j.1471-0528.2004.00279.x
- McCool-Myers, M., Theurich, M., Zuelke, A., Knuettel, H., Apfelbacher, C. (2018). Predictors of female sexual dysfunction: A systematic review and qualitative analysis through gender inequality paradigms. *BMC Women's Health*, 18(1), 1–15. doi: 10.1186/s12905-018-0602-4
- Mercan, R., Mercan, S., Durmaz, B., Sur, H., Kilciksiz, C. M., Kacar, A. S., ... Ata, B. (2019). Sexual dysfunction in women with human papilloma virus infection in the Turkish population. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 39(5), 659–663. doi: 10.1080/01443615.2018.1547694
- Nappi, R. E., Cucinella, L., Martella, S., Rossi, M., Tiranini, L., Martini, E. (2016). Female sexual dysfunction (FSD): Prevalence and impact on quality of life (QoL). *Maturitas*, 94, 87–91. doi: 10.1016/j.maturitas.2016.09.013
- Nia, M. H., Rahmanian, F., Ghahartars, M., Janghorban, R. (2022). Sexual function and sexual quality of life in men with genital warts : A cross - sectional study. *Reproductive Health*, 19(102), 1–8. doi: 10.1186/s12978-022-01403-z
- O'Connor, M., Costello, L., Murphy, J., Prendiville, W., Martin, C. M., O'Leary, J. J., Sharp, L. (2014). "I don't care whether it's HPV or ABC, i just want to know if i have cancer." Factors influencing women's emotional responses to undergoing human papillomavirus testing in routine management in cervical screening: A qualitative study. *BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 121(11), 1421–1430. doi: 10.1111/1471-0528.12741
- Pan American Health Organization [PAHO]. (2017). Human Papillomavirus (HPV) Vaccine. Erişim tarihi 13.06.2023, <https://www.paho.org/en/human-papillomavirus-hpv-vaccine>
- Petca, A., Borislavski, A., Zvanca, M. E., Petca, R. C., Sandru, F., Dumitrascu, M. C. (2020). Non-sexual HPV transmission and role of vaccination for a better future. *Experimental and therapeutic medicine*, 20(6), 1-1. doi: 10.3892/etm.2020.9316
- Qaqish, A., Abdo, N., Abbas, M. M., Saadeh, N., Alkhatieb, M., Msameh, R., ... Al-Masri, M. (2023). Awareness and knowledge of physicians and residents on the non-sexual routes of human papilloma virus (HPV) infection and their perspectives on anti-HPV vaccination in Jordan. *Plos One*, 18(10), e0291643. doi: 10.1371/journal.pone.0291643
- Sadeghi-Nejad, H., Wasserman, M., Weidner, W., Richardson, D., Goldmeier, D. (2010). Sexually transmitted diseases and sexual function. *Journal of Sexual Medicine*, 7(1/2), 389–413. doi: 10.1111/j.1743-6109.2009.01622.x
- Sakin, Ö., Uzun, S. B., Koyuncu, K., Giray, B., Akalın, E. E., Anđın, A. D. (2019). Cervix human papilloma virus positivity: Does it cause sexual dysfunction? *Turkish Journal of Obstetrics and Gynecology*, 16(4), 235–241. doi: 10.4274/tjod.galenos.2019.18853
- Stringer, J. D. (2016). Gender and sexual health: sexual dysfunction. *FP Essentials*, 449, 18-26.
- Szymonowicz, K. A., Chen, J. (2020). Biological and clinical aspects of HPV-related cancers. *Cancer Biology and Medicine*, 17(4), 864–878. doi: 10.20892/j.issn.2095-3941.2020.0370
- World Health Organization [WHO]. (2024). Human papillomavirus and cancer. Erişim Tarihi 30.10.2024, <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/human-papilloma-virus-and-cancer>.
- Yakut, E., Ekici, E. (2024). Effects of obsessive beliefs and anxiety on sexual function in HPV-positive men. *International Journal of Impotence Research*, 36, 647–654. doi:10.1038/s41443-024-00887-6